

**ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ПАЛЬЦЕВОГО
ДЕРМАТИТУ У КОРІВ**

В. В. ТКАЧЕНКО, кандидат ветеринарних наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: tkachdok@ukr.net

***Анотація.** У статті наведена порівняльна ефективність різних препаратів для лікування корів із пальцевим дерматитом, відомим як «хвороба Мортелларо» або «полунична хвороба». Проблема виникнення цієї патології пов'язана, перед усім, з переведенням тваринництва на промислову основу і прагненням отримати продукцію високої якості при мінімальних затратах. Інтенсивне використання тварин, зростання молочних стад із завезенням корів закордонної селекції призводить до збільшення чисельності тварин із захворюваннями дистального відділу кінцівок. Пальцевий дерматит або, так звана, хвороба Мортелларо є контагіозним інфекційним захворюванням, що призводить до розвитку кульгавості у тварини. Виникнення больових відчуттів у дистальному відділі кінцівок корів зумовлює зменшення апетиту, зниження молочної продуктивності, порушення фертильності, тому несвочасне або неефективне лікування часто приводить до переходу захворювання у хронічну форму та вибраковки високопродуктивних тварин. У статті наведені результати експериментального дослідження з порівняння ефективності лікування пальцевого дерматиту із застосуванням спрею «Intra Repiderma» та іншої комплексної схеми, з використанням «Чемі спрею», іхтіолової мазі та йодоформової присипки. Застосування обох схем лікування виявилось ефективним, проте спрей «Intra Repiderma» забезпечував видужання корів у більш короткі строки, є зручним у використанні та значно економить затрати часу ветеринарного лікаря та допоміжного персоналу.*

***Ключові слова:** пальцевий дерматит, хвороба Мортелларо, корови, спрей «Intra Repiderma»*

***Актуальність.** Пальцевий дерматит великої рогатої худоби найчастіше зустрічається у дійних корів та уражає шкіру міжпальцевої щілини у вигляді виразок або проліферації. Ураження болючі і викликають кульгавість різного ступеню, що призводить до зниження молочної продуктивності. Це захворювання є досить новим, але уже спричиняє значні збитки у молочному скотарстві. Найчастіше, забезпечення оптимальних умов утримання, годівлі та догляду за коровами призводить до повної ремісії хвороби, але у промисловому скотарстві*

це, зазвичай, є неможливим. Вакцин, які здатні допомогти, існує мало і вони малоефективні, в той же час застосування антибіотиків впливає на якість і безпечність отриманого молока.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вперше інфекційний пальцевий дерматит описали в 1974 році R. Cheli і С.М. Mortellaro [1]. За даними зарубіжних дослідників, етіологічну роль у виникненні захворювань дистального відділу кінцівок відіграють *Porphyromonas levii*, *Fusobacterium necrophorum*, *Prevotella bivia*, *Prevotella oralis*, *Prevotella denticola* [2, 3]. В той же час Т. Santos et al. [4] вказують, що переважна більшість виділених бактерій відносяться до спірохет. Серед українських вчених дослідженням пальцевого дерматиту займався В. І. Козій, який виділив чотири клінічні форми захворювання: ерозивну, проліферативну (на місцях ерозій утворюється грануляційна маса, яка за зовнішнім виглядом нагадує полуницю), папіломоформну та змішану (одночасно спостерігаються ознаки попередніх форм захворювання) [6].

Спроби створення специфічних засобів профілактики інфекційного пальцевого дерматиту у зв'язку з видовою і генетичною варіабельністю збудників не мали успіху [5]. Основними засобами для лікування пальцевого дерматиту стали антибіотики, зокрема, тетрациклін і лінкоміцин, які застосовували у вигляді порошків, спреїв, розчинів для копитних ванн, мазей, парентеральних ін'єкцій. Разом з тим застосовують й інші засоби, такі як формалін, мідний купорос, оксид цинку, саліцилову кислоту, препарати йоду, тощо [7, 8]. Проте пошук і апробація нових засобів лікування пальцевого дерматиту, які б не мали загального впливу на організм і водночас проявляли високу лікувальну ефективність, є дуже актуальними.

Мета дослідження – вивчити порівняльну ефективність препаратів для лікування пальцевого дерматиту корів.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проводили на базі одного з приватних господарств Черкаської області. Виявлення корів з інфекційним пальцевим дерматитом проводили під час планової розчистки копитець, окрім того, шляхом клінічної оцінки, встановлювали форму прояву захворювання. Для

вивчення ефективності різних схем лікування було сформовано методом аналогів дві групи корів з ерозивною клінічною формою пальцевого дерматиту по 8 тварин у кожній. Лікування корів проводилося за двома схемами.

У першій групі після обмивання водою проводили механічну розчистку копита за допомогою копитного ножа і копитної фрези. Після висушування феном, наносили на уражену ділянку спрей «Intra Repiderma», попередньо інтенсивно його струсивши, з відстані 15 см впродовж 2-3 секунд, доки ерозія і навколишні тканини рівномірно зафарбуються в зелений колір. Після підсушування обробленої поверхні спрей наносили повторно. Бинтову пов'язку не накладали, оскільки, завдяки наявності органічних хелатних мінералів, спрей створює на поверхні напівпроникну захисну плівку, яка утримує забруднення, не пропускаючи їх в шкіру.

У другій групі після очищення та розчистки копита, на попередньо висушену ділянку ураження наносили «Чемі спрей», який містить хлортетрацикліну гідрохлорид та генціан віолет. Після висихання останнього на уражену ділянку наносили йодоформову присипку та накладали бинтову пов'язку. Маніпуляції проводили через кожні 48 годин до повного видужування.

Результати дослідження та їх обговорення. Результатами проведених досліджень інфекційний пальцевий дерматит було виявлено у 74 корів, що становить 15,4 % від загальної чисельності поголів'я. З них ерозивну форму захворювання діагностували у 28 корів, проліферативну у 33 корів, папіломоформну та змішану у відповідно 10 і 3 тварин. Таким чином, кількість корів з ерозивною формою перебігу інфекційного пальцевого дерматиту становить 37,8 %, Під час огляду на межі рогу ратиці та шкіри виявляли обмежені округлі ерозивні ураження діаметром від 1 до 3 см, дуже болючі на дотик. На суміжних ділянках патологічних змін не спостерігали (рис. 1). Відмічали, що тварини у статичному положенні оберігають ушкоджену кінцівку, часто її піднімають.

Рис. 1. Пальцевий дерматит (ерозивна форма)

Порівнюючи схеми лікування пальцевого дерматиту було встановлено, що у першій дослідній групі на 4 добу після обробки у 7 корів відмічали формування епітеліального ободка, одній корові проводили повторну обробку ерозивної зони спреєм «Intra Repiderma». У другій дослідній групі аналогічні зміни відмічали на 6 добу. Повна епітелізація дефекту у корів першої групи наступила на 8-10 добу, а у другій групі, де застосовували «Чемі спрей» та йодоформову присипку, на 12-13 добу від початку лікування.

Висновки і перспективи. Таким чином, ефективними є обидві схеми лікування, проте в першій групі видужання настає швидше і затрати праці ветеринарного лікаря є меншими, оскільки 87,5 % корів видужали від однієї обробки. Окрім того, склад спрею «Intra Repiderma» повністю органічний і містить активовані хелатні сполуки купруму і цинку, а також алое вера. Завдяки тому, що активні елементи знаходяться в хелатній формі, вони легко всмоктуються і діють також у дермі. Такий склад препарату є абсолютно безпечним, не чинить системної дії і, на відміну від антибіотиковмісних препаратів, не впливають на якість і безпеку молока.

Список літератури

1. Cheli R. La dermatite digitale del bovino / R. Cheli, C.M. Mortellaro // Proc. 8th International Conference on Diseases of Cattle. – P. 208-213.

2. Choi B.K. Spirochetes from digital dermatitis lesions in cattle are closely related to treponemes associated with human periodontitis / B. Choi, K.H. Nattermann, S. Grund, W. Haider, U.B. Göbel // *Int. J. Syst. Bacteriol.* – 1997. – V. 47. – P. 175-181.
3. Ledecy V. Dermatitis digitalis in cattle / V. Ledecy, A. Orsag, J. Veghova // *Fol. Vet.* - 1997. - V. 41. - P. 51-53.
4. Santos T.M.A. Microbial diversity in bovine papillomatous digital dermatitis in Holstein dairy cows from upstate New York / T.M.A. Santos, R.V. Pereira, L.S. Caixeta, C.L. Guard R.C. Bicalho // *FEMS Microbiol. Ecol.* – 2012. – V. 79. – P. 518–529.
5. Schütz W. Überprüfung der Wirksamkeit stallspezifischer Vakzinen zur Bekämpfung der Dermatitis digitalis bei Milchkühen : Diss. : Werner Schütz. – München, 2001. – 103 S.
6. Козій В. І. Етіологія та перебіг масових папіломатозних пальцевих дерматитів у високопродуктивних корів / В. І. Козій // *Вет. медицина України.* – 2005. – № 1. – С. 26-28.
7. Козій В. І. Порівняльна ефективність різних методів лікування корів хворих на папіломатозний пальцевий дерматит / В. І. Козій // *Наук. вісник Львів. нац. акад. вет. медицини ім. С. З. Гжицького.* – Львів, 2005. – Т. 7, № 2, Ч. 1. – С. 64-70.
8. Писаренко В. Ф. Сравнительная эффективность препаратов для лечения коров с синдромом инфекционного пальцевого дерматита / В. Ф. Писаренко, А. М. Коваленко, А. Я. Бахтурин // *Вестник Курской государственной сельскохозяйственной академии.* – 2014. – № 5. – С. 70-71.

References

1. Cheli, R., Mortellaro, C. M. (1974). La dermatite digitale del bovino. *Proc. 8th International Conference on Diseases of Cattle*, 208-213.
2. Choi, B. K., Nattermann, K. H., Grund, S., Haider, W., Göbel, U.B. (1997). Spirochetes from digital dermatitis lesions in cattle are closely related to treponemes associated with human periodontitis. *Int. J. Syst. Bacteriol*, 47, 175-181.
3. Ledecy, V., Orsag, A., Veghova, J. (1997). Dermatitis digitalis in cattle. *Fol. Vet.*, 41, 51-53.
4. Santos, T. M. A. Pereira, R. V., Caixeta, L. S., Guard, C. L., Bicalho, R. C. (2012). Microbial diversity in bovine papillomatous digital dermatitis in Holstein dairy cows from upstate New York. *FEMS Microbiol. Ecol.*, 79, 518–529.
5. Schütz, W. (2001). Überprüfung der Wirksamkeit stallspezifischer Vakzinen zur Bekämpfung der Dermatitis digitalis bei Milchkühen [Review of the effectiveness of stable-specific vaccines for the control of Dermatitis digitalis in dairy cows]. München, 103.
6. Koziy, V. I. (2005). Etiologiya ta perebig masovih papilomatoznych pal'zevich dermatitiv u vysokoproduktyvnyh koriv [Etiology and massive papillomatous digital dermatitis in high-yielding cows]. *Vet. Medicine Ukraine*, 1, 26-28.
7. Koziy, V. I. (2005). Porivnjal'na efektyvnist riznyh metodiv likuvannja koriv hvorih na papilomatoznij pal'zevij dermatit [The comparative effectiveness of

different treatments for patients cows papillomatous digital dermatitis]. Science. Bulletin of Lviv. nat. acad. vet. Medicine Gzhysky, 7, 2, 64-70.

8. . Pisarenko, V. F., Kovalenko, M. A., Bahturin, Y. A. (2014). Sravnitel'naja effektivnost preparatov dlja letchenija korov s sindromom infekcionnogo pal'zevogo dermatita [Comparative efficacy of drugs for treatment of cows with syndrome of infectious digital dermatitis]. Vestnik of Kursk state agricultural Academy, 5, 70-71.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛЕЧЕНИЯ ПАЛЬЦЕВОГО ДЕРМАТИТА У КОРОВ

В. В. Ткаченко

Аннотация. В статье приведена сравнительная эффективность различных препаратов для лечения коров с пальцевым дерматитом, известным как «болезнь Мортелларо» или «клубничная болезнь». Проблема возникновения этой патологии связана, прежде всего, с переводом животноводства на промышленную основу и стремлением получить продукцию высокого качества при минимальных затратах. Интенсивное использование животных, рост молочных стад с завозом коров зарубежной селекции приводит к увеличению численности животных с заболеваниями дистального отдела конечностей. Пальцевый дерматит или, так называемая, болезнь Мортелларо есть контагиозным инфекционным заболеванием, что приводит к развитию хромоты у животного. Возникновение болевых ощущений в дистальном отделе конечностей коров обуславливает снижение аппетита, молочной продуктивности, нарушения фертильности, поэтому несвоевременное или неэффективное лечение часто приводит к переходу заболевания в хроническую форму и выбраковки высокопродуктивных животных. В статье приведены результаты экспериментального исследования по сравнению эффективности лечения пальцевого дерматита с применением спрея «Intra Repiderma» и другой комплексной схемы, с использованием «Чемпи спрея», ихтиоловой мази и йодоформовой присыпки. Применение обеих схем лечения оказалось эффективным, однако спрей «Intra Repiderma» обеспечивал выздоровление коров в более короткие сроки, является удобным в использовании и значительно экономит затраты времени ветеринарного врача и вспомогательного персонала.

Ключевые слова: пальцевый дерматит, болезнь Мортелларо, коровы, спрей «Intra Repiderma»

COMPARATIVE EFFECTIVENESS OF TREATMENT OF DIGITAL DERMATITIS IN COWS

V. V. Tkachenko

Abstract. The article presents the comparative efficacy of various drugs for treatment of cows with digital dermatitis, known as "the disease of Mortellaro" or "strawberry disease". The problem of this pathology is associated primarily with the transfer of animal husbandry on an industrial basis and desire to acquire high quality

products at minimum cost. Intensive use of animals, the growth of dairy herds with cows of the importation of foreign breeding leads to an increase in the number of animals with diseases of the distal limbs. Fingertip dermatitis or the so-called disease Mortellaro contagionist is an infectious disease that leads to the development of lameness in the animal. The occurrence of pain in the distal extremities of cows causes a decrease in appetite, reduced milk production, fertility, therefore, untimely or ineffective treatment often leads to a transition of the disease into a chronic form and the culling of highly productive animals. The article presents the results of an experimental study compared the effectiveness of treatment of digital dermatitis with the application of "Intra Repiderma" and other complex schemes, using "Chemi spray", Ichthyol ointment and iodoform powder. The use of both treatment regimens were effective, but the spray "Intra Repiderma" provided the recovery of the cows in a shorter time, is easy to use and saves time veterinarian and support staff.

Key words: *digital dermatitis, disease Mortellaro, cows, spray "Intra Repiderma"*